

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ФАКУЛЬТЕТ ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ

КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ
КАФЕДРИ

Завідувач кафедри

 Л.І. Полякова

(протокол № 1 від 30.08. 2022 р.)

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ»

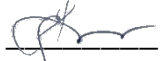
Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 032 Історія та археологія
Освітньо-наукова програма Історія та археологія

Запоріжжя, 2022

Розробники:

Гудзь Віктор Васильович,
професор кафедри історії та археології,
доктор історичних наук, професор

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-наукової програми д.і.н., проф. О.М. Ситник

1. Опис освітнього компоненту

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	<p>Рівень вищої освіти: доктор філософії</p> <p>Галузь знань 03 гуманітарні науки</p> <p>Спеціальність (професійне спрямування): 032.03 Історія та археологія</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень: аспірант</p>	Вибіркова	
Блоків – 2 у тому числі: курслова робота – навчальна практика –		Рік підготовки:	
		ІІІ	ІІІ
		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		6-й	6-й
		Лекції	
		22 год.	10
		Практичні, семінарські	
		20 год.	4
		Лабораторні –	
	–		
	Навчальна практика–		
	–		
	Самостійна робота		
	78 год.		
	Вид контролю: залік		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента - 7			

2. Мета та заплановані результати навчання

Місце дисципліни у освітній програмі – вибіркова.

Метою дисципліни є підготовка історика-професіонала, що володіє сучасними методами дослідження світової історії, а також основних етапів, провідних тенденцій та актуальних проблем процесу євроінтеграції України

Завданнями курсу є засвоєння необхідних для майбутнього спеціаліста обсягу й рівня знань та навичок з розуміння актуальних проблем процесу європейської інтеграції України.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі історії, археології та інших історичних дисциплін; володіння методологією наукової та науково-педагогічної діяльності, проведення самостійного наукового дослідження у сфері своєї професійно-наукової діяльності, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Знання відповідних стандартів для проведення наукової та педагогічної діяльності;

ЗК 6. Здатність використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях в усній та письмовій формі;

ЗК 9. Здатність до роботи з джерельною базою дослідження і.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК 1. Знання та розуміння основних історичних подій і процесів вітчизняної та світової історії;

ФК 3. Знання роботи з різноманітними історичними та археологічними джерелами;

ФК 5. Здатність професійного аналізу історичних та археологічних джерел;

ФК 7. Здатність планувати й підготовлювати різні типи занять з історичних дисциплін та уміння використання сучасних технологій навчання.

3. Заплановані результати навчання:

Результати навчання (РН)

РН5 Знання теоретичних і практичних проблем сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю;

РН10 Здатність правильного планування свого часу для найбільш ефективного проведення своєї наукової або педагогічної діяльності;

РН12 Здатність професійно стежити за новітніми вітчизняними і світовими науковими публікаціями, для використання їх у своєї наукової та педагогічної діяльності;

РН14 Здатність професійної орієнтації у політичних подіях та основних напрямках історичного розвитку сучасного світу та вітчизняної історії;

4. Критерії оцінювання

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення дисципліни.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до положення № 345 від 28.10.2019 р. «Про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького».

Основним видом контролю знань, умінь, навичок та способів їх застосування є поточний контроль, для якого використовується національна шкала «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» з відповідними до неї балами «5», «4», «3», «2». Ці бали виставляються за кожне семінарське заняття в академічний журнал.

Завдання, що винесені для самостійного опрацювання здобувачами вищої освіти, оцінюються як частина теми семінарського заняття.

Критерії оцінювання діяльності здобувачів на семінарських заняттях, виконання завдань самостійного опрацювання наведені у наступній таблиці:

Бали	Критерії
5	Здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові/тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.
4	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових/тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.
3	Здобувач загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
2	Здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки

За семестр з курсу дисципліни проводяться дві періодичні контрольні роботи (ПКР), результати яких є складовою результатів періодичних контролів першого (ПК1) та другого (ПК2). Результати кожного періодичного контролю (ПК1; ПК2) є сумою поточного контролю (П) і періодичної контрольної роботи (ПКР): $ПК1 = П + ПКР$; $ПК2 = П + ПКР$. Максимальна кількість балів за кожний періодичний контроль (ПК1; ПК2) складає 50 балів.

Максимальна кількість балів за періодичну контрольну роботу (ПКР) становить 60% від максимальної кількості балів за кожний періодичний контроль (ПК1; ПК2), тобто 30 балів. А 40% балів, тобто решта балів кожного періодичного контролю, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів.

Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок (\bar{X}) за діяльність здобувача вищої освіти на всіх заняттях, що входять в число певної контрольної точки.

Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки однієї періодичної контрольної роботи (ПКР) протягом тижня або двох (залежить від розкладу) після його складання.

Підсумкова оцінка (ПО) за семестр складається з суми балів за періодичні контролі (ПК1; ПК2): $ПО = ПК1 + ПК2$. Максимальна сума підсумкової оцінки дорівнює 100 балам.

Підсумковим контролем є залік, який виставляється на основі підсумкової оцінки.

Співвідношення балів національної оцінної, ECTS і 100 – бальної оцінної шкали таке:

Оцінка за національною шкалою	Оцінка ЄКТС	Мінімальний бал для отримання позитивної оцінки – 60, максимальний – 100
Зараховано	A	90-100
	B	82-89
	C	74-81
	D	64-73
	E	60-63
Незадовільно	FX	35-59
	F	1-34

Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття є підставою для недопущення здобувача вищої освіти до підсумкового контролю як такого, що не виконав навчальний план.

5. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є залік, стандартизовані тести, реферати, презентації та виступи на семінарських заняттях.

6. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПОНЯТТЯ, ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Тема 1.1. Феномен Європейського Союзу та основні концепти його дослідження

Основні підходи до вивчення політичної європейської інтеграції.

Основні концепти дослідження Європейського Союзу.

Європеїзація: визначення і маркерні риси.

Механізми європеїзації.

Дослідження про місце і роль України в європейських процесах.

Тема 2.2. Політична європейська інтеграція: сутність та концептуальне оформлення

Три позиції аналізу європейської інтеграції.

Основні теорії політичної євроінтеграції.

Політична європейська інтеграція: стратегія та доктрини.

Політичні структури ЄС.

Феномен спільних політик Європейського Союзу.

Концепт урядування про особливості Європейського Союзу на сучасному етапі.

Європеїзація як інструмент вирішення сецесійних конфліктів.

Тема 3.3. Розширення євроінтеграції та європейська ідентичність України

Європейська ідентичність: характерні риси, критерії та підходи до конструювання.

Демократична ідентичність Європейського Союзу та способи її моделювання.

Публічність як засіб формування демократичної ідентичності ЄС.

Феномен переобрамленого націоналізму в країнах Центральної та Східної Європи.

Концепція “відповідальності за Іншого”.

Європейська ідентичність України.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. УКРАЇНСЬКА ТА ЄВРОПЕЙСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ НОВОГО СВІТОВОГО ПОРЯДКУ

Тема 1. Основні тенденції сучасної європейської інтеграції та місце в них України

Дві тенденції сучасних євроінтеграційних процесів.

Феномен наднаціональності.

Інструменти та механізми обмеження наднаціональності.

Розширення європейської інтеграції: критерії вступу, програма підготовки країн-кандидатів до вступу в ЄС, інструменти.

Європейська політика сусідства: цілі, інструменти та обмеження.

Початки євроінтеграції України.

Тема 2. Поглиблення євроінтеграції та його наслідки для України

Проблема суверенітету країн-членів Європейського Союзу.

Актуальні теми розбудови демократії в Європі.

“Брак демократії” у Європейському Союзі.

Шляхи подолання “викривлення” демократії в сучасних європейських країнах.

Стан демократії і правової культури в Україні та європейські критерії.

Тема 3. Європейський Союз та формування нового світового порядку

Особливості європейської стратегічної культури.

Ю.Габермас про феномен “розколотого Заходу”.

Спільна зовнішня і безпекова політика ЄС: етапи становлення та основні цілі.

Концептуальні підходи до формування Спільної зовнішньої і безпекової політики ЄС.

Стратегія ЄС стосовно США і Росії: завдання та труднощі вироблення.

Місце України в стратегії Євросоюзу і НАТО.

7. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					Усього годин 120	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
змістовий модуль 1.												
Поняття, зміст та основні тенденції європейської інтеграції												
Тема 1. Феномен Європейського Союзу та основні концепти його дослідження	20	2	2			16	20	2				18

Тема 2. Політична і юридична європейська інтеграція: сутність та концептуальне оформлення	20	4	4			12	20		2			18
Тема 3. Розширення євроінтеграції та європейська ідентичність України	20	4	4			12	20	2				18
разом за змістовим модулем 1	60	10	10			40	60	4	2			54
Українська та європейська ідентичність в контексті формування нового світового порядку												
Тема 1. Основні тенденції сучасної європейської інтеграції та місце в них України	20	4	2			14	20	2				18
Тема 2. Поглиблення євроінтеграції та його наслідки для України	20	4	4			12	20		2			18
Тема 3. Європейський Союз, Україна та формування нового світового порядку	20	4	4			12	20	2				18
Разом за змістовим модулем 2	60	12	10			38	60	6	2			52
<i>Усього годин</i>	120	22	20			78	120	8	4			108

8. Теми лекційних занять

<p>Тема 1. Феномен Європейського Союзу та основні концепти його дослідження</p> <ol style="list-style-type: none">1. Європейська інтеграція: концепт та поняття2. Причини і наслідки утворення ЄС3. Дослідження євроінтеграції на сучасному етапі	2
<p>Тема 2. Політична і юридична європейська інтеграція: сутність та концептуальне оформлення</p> <ol style="list-style-type: none">1. Історія євроінтеграції у ХХ ст.2. Політичні та економічні засади євроінтеграції та ЄС3. Правові засади утворення ЄС	4
<p>Тема 3. Розширення євроінтеграції та європейська ідентичність України</p> <ol style="list-style-type: none">1. Є європейська ідентичність України2. Переваги та недоліки вступу України до ЄС3. Нормативно – правова база відносин України з ЄС4. Гармонізація українського законодавства та системи правопорядку з європейськими	4
<p>Тема 4. Основні тенденції сучасної європейської інтеграції</p> <ol style="list-style-type: none">1. Трансформації та тенденції євроінтеграції у ХХІ ст.2. Передумови інтеграції України в європейській економічний простір3. Програми Європейського Союзу для України	4
<p>Тема 5. Поглиблення євроінтеграції та його наслідки для України</p> <ol style="list-style-type: none">1. Зовнішня торгівля України з країнами ЄС як чинник інтеграції2. Переваги системи безвізу з ЄС і проблеми міграції3. Перспективи євроінтеграції України	4
<p>Тема 6. Європейський Союз, Україна та формування нового світового порядку</p> <ol style="list-style-type: none">1. Перспективи подальшої інтеграції ЄС	4

2. Вплив ЄС на процеси глобалізації	
3. Глобальні загрози європейському світу	
4. Російська війна проти України і роль європейських інституцій у протистоянні агресору	
Всього	22

9. Теми семінарських занять

№	тема	питання до семінару	форми контролю	кількість годин
1.	Тема 1. Зміст і категорії європейської політичної інтеграції	1. Політична європейська інтеграція: стратегія та доктрини 2. Європейська ідентичність: характерні риси, критерії та підходи до конструювання 3. Категорії і структура Євросоюзу	Поточний	2
2.	Тема 2. Основні тенденції сучасної європейської інтеграції Україна	1. Механізми і тенденції європеїзації. 2. Переваги і недоліки євроінтеграції 3. Український вектор євроінтеграції	Поточний	4
3.	Тема 3. Процес розширення євроінтеграції та європейська ідентичність України	1. Європейський Союз та перспективи входження до нього України 2. Підходи до вирішення проблем і конфліктів в Європі в епоху глобалізації 3. Українська ідентичність в умовах євроінтеграції та глобалізації	Періодичний	4
	Тема 4. Європейський Союз та формування нового світового порядку: місце України	1. Переваги та можливі втрати України в разі вступу до ЄС 2. Сучасна нормативно – правова база відносин України з ЄС 3. Гармонізація законодавства та системи правопорядку в Україні згідно європейських норм	Поточний	2

	Тема 5. Поглиблення євроінтеграції у XXI ст. та його наслідки для України	1. Зовнішня торгівля України з країнами ЄС як чинник інтеграції 2. Переваги системи безвізу України з ЄС і проблеми міграції 3. Проблеми і перспективи євроінтеграції України	Поточний	4
	Тема 6. Європейський Союз, глобалізація та формування нового світового порядку	1. Перспективи подальшої інтеграції ЄС 2. Вплив ЄС на світові процеси глобалізації 3. Глобальні загрози європейському світу та Україні 4. Допомога Україні європейських структур у визвольній війні з Росією	Періодичний	4
Всього				20

10. Самостійна робота Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Назва теми
1	Європейський Союз, євроінтеграція: історія розвитку [1-3; 6, 8-10, 19].
2	Зміст та структура європейської інтеграції [1, 2, 4, 5, 6, 10, 13, 16].
3	Основні тенденції сучасної європейської інтеграції та місце в них України [1, 3, 5, 7, 10, 11, 17, 20]
4	Розширення Євросоюзу та європейська ідентичність України [1, 4-7, 10, 13]
5	Проблеми Євросоюзу та їх наслідки для України [1, 3, 5, 6-8, 10, 14]
6	Вплив глобалізації на Україну та її рух до Євросоюзу. Російська війна [1, 3, 5, 7, 10, 14, 17, 19]
Всього	

7. Індивідуальні завдання

Вимоги до написання ІНДЗ

□ ІНДЗ - це одна з форм індивідуальних занять, що проводяться з окремо взятим студентом з метою підвищення рівня його знань, розкриття індивідуальних здібностей, таланту.

□ ІНДЗ - це короткий виклад в письмовій формі наукової праці. Це може бути доповідь на будь-яку тему, що складається з огляду літературних та інших джерел.

□ ІНДЗ є основним звітним документом, який повинен вміщувати достатньо інформації для оцінки відповідності між поставленою перед студентом темою та запропонованим рішенням. Він оформляється у вигляді документу, що задовольняє всі вимоги стандарту (ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення») на оформлення науково-технічної документації, викладеному в Бюлетені ВАК України, 1997, № 2 і уточненому в цьому ж Бюлетені № 2 за 2000 рік. З огляду на високі вимоги нормативних документів необхідно неухильно дотримуватися порядку подання окремих видів текстового матеріалу, таблиць, формул та ілюстрацій, а також правил оформлення реферату. Наявність списку використаних джерел і посилання на них обов'язкові.

□ Текст реферату об'ємом до 12 сторінок виконується за допомогою комп'ютера через 1,5 міжрядкових інтервали з розміром літер 14 пунктів і стандартним для ПЕОМ відступом першого рядка абзацу - 1,27 см. Вирівнювання основного тексту виконується по ширині, а заголовків розділів - по центру. В усіх варіантах папір стандартного формату А4 (210 x 297).

□ Сторінки реферату мають береги наступних розмірів: ліворуч - 30 мм, праворуч - 20 мм, вгорі та внизу - 20 мм.

□ Скорочення слів у тексті, в таблицях та підписах під рисунками не допускається.

□ ІНДЗ здаються на перевірку не пізніше як за місяць до початку сесії. В противному разі годі сподіватись на високу оцінку.

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань: рефератів, есе, презентацій, які запропоновані для самостійного виконання здобувачами вищої освіти

1. Політична європейська інтеграція: стратегія та доктрини
2. Європейська ідентичність: характерні риси, критерії та підходи до конструювання
3. Категорії і структура Євросоюзу
4. Феномен Європейського Союзу та основні концепти його дослідження
5. Врегулювання етнополітичних конфліктів в Європі та забезпечення стабільності
6. Політична європейська інтеграція: сутність та концептуальне оформлення
7. Адаптація вищої освіти України до європейської вищої освіти
8. Категорії і структура Євросоюзу
9. Виклики інформаційного суспільства національним державам
10. Неоімперіалізм і право націй на самовизначення
11. Імплементация європейської хартії про регіональні мови
12. Проблеми мультикультуралізму і Україна
13. Поліетнічні і національні держави сучасної Європи
14. Загрози офіційної багатомовності: європейський і світовий досвід
15. Етнонаціональні і міжнародні відносини ХХІ ст. та Україна
16. Українська національна ідея і виклики глобалізації
17. Державна етнополітика в сучасній Україні і досвід Європи
18. Основні тенденції сучасної європейської інтеграції
19. Основні тенденції сучасної європейської інтеграції і місце в них України
20. Європейський Союз та перспективи входження до нього України
21. Підходи до вирішення проблем і конфліктів в Європі в епоху глобалізації
22. Українська ідентичність в умовах євроінтеграції та глобалізації
23. Механізми і тенденції європеїзації.
24. Переваги і недоліки євроінтеграції
25. Український вектор євроінтеграції
26. Проблема суверенітету країн-членів Європейського Союзу.
27. Актуальні теми розбудови демократії в Європі.
28. Основні теорії політичної євроінтеграції.
29. Феномен спільних політик Європейського Союзу.
30. Концепт урядування про особливості Європейського Союзу.
31. Болонський процес в Україні

9. Методи контролю

До методів контролю відноситься контрольні роботи, тестові завдання, індивідуальне опитування на практичних заняттях, фронтальна перевірка знань (тестування, самостійні роботи, доповіді студентів), перевірка ІНДЗ, модульний контроль, іспит. Опитування на практичних заняттях – щотижня, періодичний модульний контроль – після завершення залікових модулів, захист ІНДЗ у вигляді письмової роботи та публічної доповіді перед групою – впродовж періоду навчання.

10. Література до курсу

Основна література

1. Артёмов І. В. Проблеми і перспективи входження України в Європейський Союз. – Ужгород: Ліра, 2007. – 384 с.
2. Артёмов І.В. Український вимір європейської та євроатлантичної інтеграції. Навчальний посібник. У 2 книгах. Книга 1. Україна – Європейський Союз. Ужгород: Ліра, 2008. 332 с.
3. Бжезінський З. Україна у геостратегічному контексті. – К.: КМА, 2006. – 102 с.
4. Гудзь М.В., Гудзь П.В. Загальний курс європеїстики. Донецьк, 2006.
5. Гудзь В.В. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни «Україна в системі євроінтеграції». Мелітополь, 2012.
6. Копійка В. В. Європейський Союз: досвід розширення і Україна. – К.: Юридична думка, 2005. – 445 с.
7. Овчаренко О., Сухушина О., Земзюліна Н. Історія європейської інтеграції. Навчальний посібник. Черкаси: Вертикаль, 2020. 301 с.
8. Україна на шляху до європейської інтеграції: економічна безпека, переваги вибору / За ред. В. М. Нижника. – Хмельницький: ХНУ, 2008. – 307 с.
9. Шляхи і напрями забезпечення євроатлантичного вектора розвитку України: аналітична доповідь / А. І. Кудряченко (кер. авт. колективу), С. В. Толстов, В. В. Солошенко, О. В. Потехін, П. М. Рудяков, [та ін.]. Київ: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2019. 140 с.

Допоміжна література

10. Бжезінський З. Велика шахівниця. Львів: Лілея-НВ, 2000. – 236 с.
11. Вовканич І. Досвід країн Центральної та Південно-східної Європи на шляху інтеграції в Євросоюз і НАТО // Актуальні аспекти реалізації євроінтеграційних прагнень України: Збірник наук. праць. Ужгород, 2008. – С. 44–56.

12. Гладський, О. Основні умови та фактори здійснення євроінтеграційного вибору України. Вісник НАДУ при Президентові України. – 2005. – № 3. – С. 94–101.

13. Гончаренко, Н. І. Інтеграційний вектор України: гравітаційна модель зовнішньої торгівлі країн Європейського Союзу та України. Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 1. – С. 78–84.

14. Євроінтеграційний курс України: формування нових умов для підприємництва: Матеріали Круглого столу. – К., 2008. 171 с.

15. Історія європейської ментальності / За ред. П. Дінцельбахера. - Львів, 2004.

16. Калина, М. Євроінтеграційна політика України в контексті необхідності досягнення відповідності копенгагенським критеріям Європейського Союзу. Вісник НАДУ при Президентові України. – 2005. – № 1. – С. 346–352.

17. Кудряченко А. І. Європейський вибір України: досягнення, виклики та перспективи // Віче. – 2009. – № 16 (серпень). – С. 2–4.

18. Науменко, С. В. Стратегія забезпечення зовнішньоекономічної безпеки України за умов інтеграції до Європейського Союзу / Регіональна економіка. – 2007. – № 4. – С. 26–33.

19. Онищенко, В. П. Україна у координатах Європейського Союзу / Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2008. – № 3. – С. 5–14.

20. Пилипенко Ю. І. Фактори технологічного відставання національної економіки України // Європейський вектор економічного розвитку: Збірник наук. праць. Вип. 1 (6). Дніпропетровськ, 2009. – С. 141–145.

Інформаційні ресурси

1. Гемі Дорота, Вонгровська Марія, Журавські Вель, ГраєвськіПшемислав. Доповідь євроатлантичної асоціації «Україна ближче до Заходу» з передмовою Голови ЄАА Броніслава Коморовського. – <http://www.sea-ngo.org/seango/publikacje/raport%20Bukr%20D.doc>

2. Дорожня карта Східного партнерства (2012-2013) // Робочий документ: двосторонній вимір (Документ у форматі PDF) / <http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua/eu/ua/publication/content/63294.htm>

3. Жаліло Я. А. Євроінтеграційні перспективи України: від декларацій – до дій // Стратегічні пріоритети, №3(12), 2009 р. – С.129-135. / <http://www.niss.od.ua/p/300.pdf>

4. Імплементация Європейської політики сусідства у 2011: Звіт про прогрес - Україна (15.05.2012) /Робочий документ Високого Представника ЄС та Європейської Комісії (Документ у форматі PDF) / <http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua/eu/ua/publication/content/63297.htm>

5. Світова політика - <http://www.globalpolicy.org/resource/>

6. Соколов Віктор. Євроінтеграційні прагнення України: досягнення та перспективи // <http://www.viche.info/journal/2288/>

7. Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу. Затверджена Указом президента України від 11 червня 1998 року N 615/98 / <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/615/98>

8. Потіха А. Україна – ЄС: підсумки засідання Ради асоціації та перспективи внесення змін до Угоди про асоціацію. Україна: події, факти, коментарі. – 2021. – № 3 – С. 4–12.: <http://nbuviar.gov.ua/images/ukraine/2021/ukr3pdf>.